

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1941

ΑΡΙΘ. 2

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ λήψεως εἰδικῶν μέτρων ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας».

Πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα

Μεγαλειότατε,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ υποβάλω πρὸς τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα τὸ κάτωθι σχέδιον νόμου, δι' οὗ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως δι' ἀποφάσεώς της, λαμβανομένης κατὰ παρέκκλισιν τῶν κειμένων διατάξεων καὶ ἄ. ε. υ. τῆς τηρήσεως τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐπιζωμένης διαδικασίας παύῃ ἢ κηρύσῃ ἐκπτώτους τοῦ ἀξιωματὸς τῶν κληρικῶν οἰουδήποτε βαθμοῦ, οἵτινες κρίνονται ὡς ἀξιοὶ τῶν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων, ἃς διέρχεται σήμερον ἡ Πατρίς.

Κατὰ τὸν διεξαγόμενον ἤδη σκληρὸν ἀγῶνα πρὸς διατήρησιν τῆς ἔθνικῆς ἡμῶν Ἐλευθερίας, καθ' ὃν σύμπας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς προσφέρει τὸ πᾶν διὰ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν του, ὁ κλήρος καλεῖται νὰ προσφέρῃ καὶ αὐτὸς τὴν πολυτιμὴν πράγματι: συμβολὴν του, ὅπως καὶ εἰς τοὺς προηγουμένους ἔθνικους ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας.

Ἀποδίδων τὴν προσήκουσαν σημασίαν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ κλήρου κατὰ τὸν παρόντα ἀγῶνα, θεωρῶ σκόπιμον, ὅπως δοθῇ εἰς τὴν Ἀνωτάτην τῆς Ἐκκλησίας διοικητικὴν Ἀρχήν, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ εὐχέρεια τῆς ταχείας ἐνεργείας εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἢ ἔρασις κληρικῶν τινος δὲν εἶνε ἐκαίνη ἢ ἐποία θὰ διατηρήσῃ ἀμείωτον τὴν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανικοῦ λαοῦ θέσιν τοῦ κλήρου, ὡς πνευματικοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ καὶ μετ' εὐψυχίας συμπαραστάτου εἰς τοὺς τιμίους καὶ ἱερούς ἀγῶνάς του.

Εἶνε λοιπὸν ἐπιβεβλημένον διὰ τὸ γόητρον καὶ τὸ κύρος αὐτοῦ τούτου τοῦ κλήρου, ὅπως, διαρκούσης τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως τῆς Χώρας, ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἀπαλλαγῇ τῆς ἀναβλητικῆς ἐπιδράσεως τῶν ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων ἐπιζωμένων δικονομικῶν διατυπώσεων, προκειμένου νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς ἐνεργουμένης τῆς Ἱερατικῆς καὶ Ἱεραρχικῆς, τοὺς κληρικούς ἐν γένει, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ κατανοήσουν τὰς ἐκ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλομένας αὐτοῖς ἐκτάκτους ὑποχρεώσεις.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους εὐελπιστῶς εἶμι ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης θέλει εὐδοκήσῃ καὶ περιβάλλῃ διὰ τῆς

Ἐψηλῆς ἐγκρίσεώς της τὸ υποβαλλόμενον σχέδιον νόμου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου 1941

Εὐλαβῆς τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος
ὁπῆκος

Ο ΕΠΙ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
Ν. ΣΠΕΝΤΖΑΣ

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ*

ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2754/1941

«Περὶ λήψεως εἰδικῶν μέτρων ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἑμετέρου Ἐπιφυλακικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Διαρκούσης τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως τῆς Χώρας ἐπιτρέπεται, κατὰ παρέκκλισιν τῶν περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ λοιπῶν κειμένων διατάξεων, ὅπως ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δι' ἀποφάσεώς της ἀπολύῃ ἢ κηρύσῃ ἐκπτώτους ἀπὸ τῆς θέσεως ἢ τοῦ θρόνου κληρικούς οἰουδήποτε βαθμοῦ, οἵτινες κατὰ τὴν κυρίαρχον κρίσιν της ὑπέπεσαν εἰς παραβάσιν ἢ παραλείψιν καθήκοντος ἢ ὁπωσδήποτε δὲν ἀντιστοίχουν πλήρως πρὸς τὰς ἐκ τῶν περιστάσεων ἀπορροφούσας τακτικὰς ἢ ἐκτάκτους ὑποχρεώσεις αὐτῶν ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας ἢ τῆς Πολιτείας.

Ἄρθρον 2.

Πρὸς ἔκδοσιν ἀποφάσεως κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον δὲν ἀπαιτεῖται τήρησις διαδικασίας τινός, πλὴν τῆς κλήσεως τοῦ ὑπὸ κατηγορίαν τελοῦντος εἰς ἀπολογία. Ἡ εἰς ἀπολογία κλήσις γίνεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς υποθέσεως πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, γνωστοποιεῖται δὲ καθ' οἰονδήποτε τρόπον κρίνει ἐκαστοτε ὁ καλῶν Προέδρος προσηγορώτερον. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερατικῆς Συνόδου ὁρίζει ἐπίσης καὶ τὸν τρόπον τῆς ὑποβολῆς τῆς ἀπολογίας, ὡς καὶ τὴν ἀνάλογον σχετικὴν προθεσίαν. Παρελθούσης ἀπράκτου τῆς ταχθείσης πρὸς ἀπολογία προθεσμίας, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφασίζει καὶ χωρὶς τὴν ἀπολογία τοῦ ὑπὸ κατηγορίαν τελοῦντος κληρικοῦ.

*) Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως 10 Ἰανουαρίου 1941, ἀρ. 7, τευχ. Α'.

Ἄρθρον 3.

Οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου πανθέντες ἢ ἐκπτώτοι γενόμενοι ὑπόκεινται εἰς πάσας τὰς ἐννόμους συνεπείας, εἰς ἃς ὑπόκεινται καὶ οἱ κατὰ τὰς περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων κλπ. κειμέναις διατάξεις πανθέντες ἢ ἐκπτώτοι γενόμενοι λόγῳ ποινῆς.

Ἄρθρον 4.

Αἱ κατ' ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις τῆς Ἱ. Συνόδου, οὗσαι ἀμετάκλητοι, ἐκτελοῦνται διὰ Β. Διαταγμάτων, προκαλουμένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 5.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰανουαρίου 1941

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ
Τὰ Μέλη

ΑΓΙΣ ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΔΟΥΡΕΝΤΗΣ, ΑΝΔΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ, Ι. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ, ΑΓΓ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Γ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ, Η. ΚΡΙΜΠΑΣ, Ν. ΣΠΕΝΤΖΑΣ, Σ. ΠΟΛΥΖΩΓΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Π. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΣ, Κ. ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛΗΣ, Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ, Κ. ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ, Α. ΤΖΙΦΟΣ, Μ. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΚΟΤΖΙΑΣ.

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1941.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
ΑΓΙΣ ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΗΜΩΝ ΑΓΩΝΑ

ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΝΙΚΗΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Μ. ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἅμα τῇ ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἐπὶ ταῖς θαυμασίαις, ἅτινα ὁ Στρατὸς ἐπιτελεῖ ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς τιμῆς τῇ θεῷ συνάρσει κατὰ τὸν διεξαγόμενον ἱερὸν ἡμῶν ἀγῶνα, ἀπηθύνη τῇ Α. Μ. τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν τὸ κάτωθι συγχαρητήριον τηλεγράφημα:

Α. Μ. Βασιλεῦ Γεώργιον Β΄

Ἱερὰ Σύνοδος ἐπαναλαβοῦσα σήμερον ἐργασίας αὐτῆς ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει διὰ περιλάμπρους νίκας ἡρωϊκῶν Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων, συνεχῶντων τὰ περικλητὰ κατορθώματα τῶν προγόνων μας ὑπὲρ ἐλευθερίας, τιμῆς καὶ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, διηδηλοῦσι ἀμέριστον χαρὰν τῆς, συχαίρουσα Ὑμετέροι Μεγαλειότητι καὶ καταστέφουσα μητρικαῖς εὐλογίαις Ἀδελφὴν τε καὶ τὸν μαχόμενον φιλόχριστον Στρατὸν, ἀκατακλύστως δέεται Ὑψίστου, ὅπως χαρίσῃ ἡμῖν τελικὴν νίκην καὶ θρίαμβον χριστιανικῆς δικαιοσύνης.

† Ο ΛΗΝΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Εἰς τοῦτο ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐχεστέθη νὰ ἀπαντήσῃ ὡς ἀκολουθῶς:

Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύριον Χρυσανθὸν Ἐνταῦθα

Μετὰ ζωηρᾶς συγκινήσεως ἔλαβον τὸ διὰ νίκας ἡρωϊκοῦ Μου Στρατοῦ συγχαρητήριον τηλεγράφημα, ὅπερ Ὑμετέρα Μακαριότης Μοὶ ἀπηθύνη ἐξ ὀνόματος Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ ἐνώψει ἐργασιῶν αὐτῆς. Εὐχαριστῶν ἐξ ὅλης καρδίας δι' εὐχὰς καὶ εὐλογίας Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ἐκφορᾶζω βαθεῖαν πίστιν μου, ὅτι Ὑψίστος εἰσακούσῃ δεήσεις ἡμῶν, ἀγωνιζομένων δίκαιον καὶ ἱερὸν ἀγῶνα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄.

Ἐπίσης ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπέστειλεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ συγχαρητήριον τηλεγράφημα καὶ πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κύριον Πρόεδρον τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΚΑΝΤΕΡΒΟΥΡΙΑΣ

ΚΑΙ Ν. ΥΟΡΚΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιεπίσκοποι Καντερβούριας κ. Κόσμο Λάγκ καὶ Ὑόρκης κ. Ουόλλιαμ Τέμπλ, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἀπήντησαν εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσάνθου πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Χριστιανικᾶς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἀνανίτῳ καὶ ἀδίκῳ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιθέσει, διὰ τοῦ κατωτέρου Γράμματος αὐτῶν, διαδηλοῦντες τὴν ζωηρὰν συμπάθειαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Παλάτιον τοῦ Λάμπεθ, 13 Δεκεμβρίου 1940

Σεβασμιώτατε Ἀδελφέ,

Ἐπιθυμοῦμεν ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν λίαν ἐγκαρδιον ἀπάντησιν εἰς τὸ συγκινητικὸν καὶ εὐχλωττον μήνυμα, τὸ ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀπηθύνη πρὸς πάσας τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας. Ἡ φιλία μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνισχυθεῖσα διὰ τῶν προσωπικῶν ἐπισκέψεων ἀμφοτέρων ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸν ἐπιφανῆ προκάτοχον ὑμῶν, λίαν δ' ἐσχάτως καὶ διὰ τῆς ἐπισκέψεως τῆς ἐξ Ἀγγλικανῶν Ἱερορχῶν καὶ λογίων Ἐπιτροπῆς, εἶναι τόσον στενὴ καὶ αἰκεία, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα παρὰ νὰ συγκινηθῶμεν λίαν ἰδιαιτέρως καὶ βαθεῶς ἐκ τῆς ἐκκλήσεως ὑμῶν.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἅπας ὁ λαὸς τῆς Ἀγγλίας μὲτέχουσι πλήρως τῆς ἀγανακτήσεως, τὴν ὁποῖαν ἐν δυνάμει πολλῇ ἐξεφοράσατε ἐπὶ τῇ ἀπροκλήτῳ ἐπιθέσει τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ καρδίαι ἡμῶν πληροῦνται συμπαιθείας πρὸς τὸν λαὸν ὑμῶν διὰ τὰ βασανιστήρια, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς βίας ἐνεργοῦνται κατ' αὐτοῦ, καὶ θανάτου διὰ τὴν ἐπιδεικτικότητα, ἀρροίσιν καὶ γενναϊότητα, μεθ' ἧς τὰ στρατεύματα ὑμῶν ἀποκρούουν τὴν ἐπίθεσιν. Ἔχομεν πεποίθησιν ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν ὅτι θὰ δώσωμεν πρὸς αὐτοὺς πᾶσιν δυνατὴν βοήθειαν.

Ὑποδεχόμεθα φιλοφρόνως τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος οὐκ μόνον ὡς συμμάχους ἡμῶν ἐν τῇ κοσμικῇ ταίφῃ

πάλη, ἀλλ' ὡσαύτως ὡς συντρόφους ἡμῶν ἐν μεγάλῳ πνευματικῷ ἀγῶνι, διότι συμμεριζόμεθα μεθ' ὑμῶν τὴν πεποίθησιν ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας, διὰ τὰς ὁποίας ὁμοῦ ἀγωνιζόμεθα, εἶναι θεμελιώδεις διὰ τὸν χριστιανικὸν τρόπον ζωῆς καὶ πάντα χριστιανικὸν πολιτισμὸν.

Ἡ Ὑμέτερα Μακαριότης θὰ εὐαρεστηθῆ νὰ γνωρίσῃ ὅτι ὁ λαὸς τῆς χώρας ταύτης παρεκλήθη ὅπως προσφέρει τὸς ἡνωμένας αὐτοῦ προσευχὰς τῇ Κυριακῇ, 15 Δεκεμβρίου, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Βασιλέως αὐτῆς, τῶν Κυβερνητῶν αὐτῆς, τῶν στρατευμάτων, τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον τόσον γενναίως ὑπερασπίζει.

Ἡμεῖς οἱ ἀποστέλλοντες ταύτην τὴν ἐπιστολήν, ποιούμεθα ἡμετέραν τὴν προσενηχὴν μετὰ τῆς ὁποίας τὸ ὑμέτερον μήνυμα τελευτᾷ, «ἵνα ὁ Κύριος παύσῃ τὰ φουάγματα τῶν Ἑθνῶν καὶ ἀποδώσῃ τοῖς λαοῖς τῆς γῆς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν Εἰρήνην καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ».

Εἴμεθα πιστοὶ Ὑμῶν Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ

Κ Ο Σ Μ Ο . Λ Α Γ Κ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΑΝΤΕΡΒΟΥΡΙΑΣ
ΟΥΓΛΙΑΜ ΤΕΜΠΛ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Ἀθηνῶν
Χ Ρ Υ Σ Α Ν Θ Ω

Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Προκαθημένῳ
τῆς Ἑλλάδος

Ἡ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΨΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ

Τμήμα τῆς ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἰδρυθείσης «Ὑπηρεσίας Προνοίας Στρατευομένων», ἢ Συντροφιά τοῦ Ἀγωνιστοῦ», ἀποστέλλει βιβλία τετραὰ καὶ ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἐν τῷ μετώπῳ καὶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς νοσοκομείοις στρατιώτας, ἐξέδωκε δὲ καὶ τὸ πρῶτον εἰδικὸν δι' αὐτοὺς ἔντυπον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνα Γράμμα πρὸς τοὺς στρατιώτας μας», τὸ ὁποῖον διενεμήθησαν ἤδη 50 χιλ. ἀντιτύπων, ὡς καὶ ἱκαναὶ χιλιάδες ἄλλων βιβλίων. Μετὰ τὸ πρῶτον ἀποσταλὲν δέμα ἐντύπων, πλῆθος ἐπιστολῶν ἤρρισαν νὰ καταφθάνωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ὑπηρεσίας. Καὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἐξέφραζον οὐ μόνον εὐγνωμοσύνην διὰ τὸ δῶρον τοῦτο, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ζήτησιν πλουσίας πνευματικῆς τροφῆς.

Στρατιῶται μὲ ὀλίγας γραμματικὰς γνώσεις εὐχαριστοῦν διὰ τὸ «μυστικὸν ὄπλον», τὸ ὁποῖον ἔλαβον—οὕτω πως ὀνομάζουσι τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἀξιωματικοὶ, συναγωνιζόμενοι τοὺς στρατιώτας τῶν εἰς τὸν ζῆλον, γίνονται πρόθυμοι θρησκευτικοὶ ἐργάται, διανέμοντες τὰ ἀποστελλόμενα βιβλία. Τέλος στρατιωτικοὶ ἱερεῖς διαπιστοῦσι μετὰ συγκινήσεως τὴν πρωτοφανῆ θρησκευτικὴν δίψαν τῶν ἀγωνιζομένων εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας ἡρώων μας.

Οὕτως, ἵνα σταχυολογήσωμεν ἀποσπάσματα τινα ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν ληφθεισῶν ἐπιστολῶν, εἰς ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν Νοσοκομείῳ τινὶ τῆς Β. Ἑλλάδος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν λήψιν τοῦ δέματος, τοῦ περιεχόντος ἀντίτυπα τοῦ «Γράμματος» μετὰ εἰκόνων τῆς Μεγαλόχαρης, γράφει

«Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν τιμὴν ποὺ μοῦ ἐκάνετε μετὰ τὴν νέα ἀποστολὴ τῶν ἐντύπων. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός ὅλων τῶν στρατιωτῶν. Στὸ ἀντίκρουσμα τῆς Μεγαλόχαρης ὁ κάθε στρατιώτης ἐνοιῶθε τὴν μεγαλύτερη χαρὰ καὶ ἐλπίδα καὶ ἡ Πίστις στὸν ἱερόν ἀγῶνα μεγάλωνε. Ὁ κάθε τραυματίας ἀφοῦ ἀσπαζόταν τὴν εἰκόνα τὴν κρημοῦσε στὸ κρεβάτι του καὶ ὁ κάθε στρατιώτης φιλῶντας τὴν τὴν ἔβαζε στὸν κόλπο του γιὰ ζεστασιὰ καὶ δύναμι. Οἱ στρατιῶτες τῶν Γραφείων πέρνοντάς τὴν τὴν κρημοῦσαν στὸν τοῖχο καὶ ἰδίως πάνω ἀπὸ κανένα χάρτη ἀπ' ὅπου παρακολουθοῦν τὸν ἀγῶνα. Καὶ τὴν βάζουν πάνω στὸν χάρτη γιὰ νὰ εὐλογῆσιν τὸν ἀγῶνα μα. Αὐτὸ εἶχε βαθεῖα ἀπήχηση στὴν καρδιά ὅλων μας. Ἐγὼ ἀπ' τὴν χαρὰ νὰ τὰ μοιράζω στοὺς ἀνυπόμονους στρατιώτας καὶ ἀξιωματικοὺς ἔμεινα χωρὶς βιβλίον. Τί χαρὰ καὶ τί ἱκανοποίησι ἐνοιῶσα αὐτὴν τὴν στιγμὴν!»

Ἄλλος, ἀπλοῦς αὐτὸς στρατιώτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του γράφει μετὰ τῶν ἄλλων «θεομῶς σὰς εὐχαριστῶ, ἀκολούθως εὐχαριστῶ πρῶτα τὸν Θεὸν ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψε καὶ φώτισε ἵνα γίγῃ τοῦτο. Τέλος ποθῶ νὰ μοῦ γράψῃτε καθὼς καὶ νὰ ἀποστείλετε κανένα βιβλίον νὰ διαβάσωμε τὰς ὥρας τῆς ἀναπάσεώς μας, νὰ εἶσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡμεῖς θὰ φυλάξωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μας μέχρις ὅτου φέρωμεν τὴν Νίκην»

Ἄλλος, ἀπλοῦς αὐτὸς στρατιώτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του γράφει μετὰ τῶν ἄλλων «θεομῶς σὰς εὐχαριστῶ, ἀκολούθως εὐχαριστῶ πρῶτα τὸν Θεὸν ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψε καὶ φώτισε ἵνα γίγῃ τοῦτο. Τέλος ποθῶ νὰ μοῦ γράψῃτε καθὼς καὶ νὰ ἀποστείλετε κανένα βιβλίον νὰ διαβάσωμε τὰς ὥρας τῆς ἀναπάσεώς μας, νὰ εἶσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡμεῖς θὰ φυλάξωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μας μέχρις ὅτου φέρωμεν τὴν Νίκην»

Ἄλλος, ἀπλοῦς αὐτὸς στρατιώτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του γράφει μετὰ τῶν ἄλλων «θεομῶς σὰς εὐχαριστῶ, ἀκολούθως εὐχαριστῶ πρῶτα τὸν Θεὸν ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψε καὶ φώτισε ἵνα γίγῃ τοῦτο. Τέλος ποθῶ νὰ μοῦ γράψῃτε καθὼς καὶ νὰ ἀποστείλετε κανένα βιβλίον νὰ διαβάσωμε τὰς ὥρας τῆς ἀναπάσεώς μας, νὰ εἶσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡμεῖς θὰ φυλάξωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μας μέχρις ὅτου φέρωμεν τὴν Νίκην»

Ἄλλος, ἀπλοῦς αὐτὸς στρατιώτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του γράφει μετὰ τῶν ἄλλων «θεομῶς σὰς εὐχαριστῶ, ἀκολούθως εὐχαριστῶ πρῶτα τὸν Θεὸν ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψε καὶ φώτισε ἵνα γίγῃ τοῦτο. Τέλος ποθῶ νὰ μοῦ γράψῃτε καθὼς καὶ νὰ ἀποστείλετε κανένα βιβλίον νὰ διαβάσωμε τὰς ὥρας τῆς ἀναπάσεώς μας, νὰ εἶσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡμεῖς θὰ φυλάξωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μας μέχρις ὅτου φέρωμεν τὴν Νίκην»

Ἄλλος, ἀπλοῦς αὐτὸς στρατιώτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ ἐκφράζων τὴν εὐγνωμοσύνην του γράφει μετὰ τῶν ἄλλων «θεομῶς σὰς εὐχαριστῶ, ἀκολούθως εὐχαριστῶ πρῶτα τὸν Θεὸν ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψε καὶ φώτισε ἵνα γίγῃ τοῦτο. Τέλος ποθῶ νὰ μοῦ γράψῃτε καθὼς καὶ νὰ ἀποστείλετε κανένα βιβλίον νὰ διαβάσωμε τὰς ὥρας τῆς ἀναπάσεώς μας, νὰ εἶσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡμεῖς θὰ φυλάξωμεν τὴν τιμὴν καὶ τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος μας μέχρις ὅτου φέρωμεν τὴν Νίκην»

τιώτας μας» μετὰ τῆς εἰκότος τῆς Θεομήτορος ἦτο πολὺ μεγάλη. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι ὀλίγαι ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δέματος ὅλα σχεδὸν τὰ ἀντίτυπα εἶχον ἐξαντληθῆ, παρὰ τὴν φειδωλότητα τὴν ὁποίαν ἐδείκνυον, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διαθέσω ταῦτα καταλλήλως. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως ἐὰν ἦτο δυνατὸν καὶ ὑπῆρχον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔντυπα ἢ ἄλλα ὠφέλιμα βιβλία διαθέσιμα, μᾶς ἀποστείλετε ὅσα ἠθέλατε ἐγκρίνει, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ταῦτα θὰ διατεθοῦν κατὰ τὸν καταλληλότερον τρόπον μετὰ τῶν συναδέλφων μου».

Ἄλλος δὲ ὑπαξιωματικὸς χαρακτηρίζει τὴν Κ. Διαθήκην ὡς «τὸ ὁραιότερον καὶ ἱερώτερον δῶρον ποὺ ἐλάβαμε κατὰ τὰς ἁγίας ἑορτὰς τοῦ διηλοῦ».

Ἄλλος ἀξιωματικὸς, ἐκφράζων οὐ μόνον τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν λαμβανόντων τὰ βιβλία, ἀλλὰ καὶ τὴν πεποίθησιν ἐπὶ τὴν μονιμότητα τῆς παρατηρουμένης μεταστροφῆς τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος, γράφει: «Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς ἐκφράσω τὸν ἐνθουσιασμὸν ποὺ κατέλαβε τοὺς ὀπίστας ἐπὶ τῇ ὄψει τῶν τοιοῦτων ἀναγνωσμάτων, ἅτινα παρέλαβον μετὰ προθυμίας, διότι εἰς αὐτὰ τώρα, ἴσως πλέον γιὰ πάντα, θὰ περιορίζονται, διότι ἀντελήφθησαν πάντες ὅτι μόνον μέσα σ' αὐτὰ εὐρίσκει κανεὶς τὴν πραγματικὴν του εὐτυχία, ἥτοι τὴν ψυχικὴν γαλήνην. Δεχθῆτε τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ὄλων μας. Θὰ προσπαθῶ νὰ διαβασθοῦν εἰ δυνατόν ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ λόχου ἐκ περιτροπῆς. καθ' ὅσον ὅλα ἐφώναζαν: καὶ ἐγὼ θέλω.»

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μελέτης τῶν ἀποστελλομένων βιβλίων γράφει ἕτερος ὑπαξιωματικὸς: «Ὑποχρέωσίν μου θεωρῶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν καλωσύνη τὴν τόσον ἐξαιρετικὴν νὰ ἀποστείλετε εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ἐπάνω τόσα πολύτιμα καὶ διδακτικὰ βιβλία. Σήμερον μοὶ ἐδωρήθη τὸ βιβλίον «ὀμιλίας περὶ ἠθικῆς καὶ σωφροσύνης», τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου, μεστὸν τόσων μεγάλων ἀληθειῶν, μὲ ἐνεψύχωσε καὶ μοῦ ἐνεδυναμώσε τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν Ἐπιτρέψατέ μου νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ βιβλία αὐτὰ, μελετώμενα παρὰ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ μέτωπον, ἀφομοιώνονται πλήρως καὶ ἢ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια εἶνε μεγίστη ἐπ' ἀγαθῶ τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος.»

Τέλος στρατιωτικὸς ἱερεὺς, περιγράφων λειτουργεῖστέρον τὴν ἀνάγκην τῆς διανομῆς ὠφελίμων βιβλίων πρὸς τοὺς στρατιώτας μας, γράφει: «Εἰς τὰς στιγμὰς αὐτὰς κατὰ τὰς ὁποίας ζητῶμεν ἀπὸ τοὺς στρατιώτας μας τὴν ὑπεράτην θυσίαν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρωμεν τὴν ψυχὴν των πλησιέστερον πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων θὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸν των, θὰ τοὺς ἀποβάλλῃ τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν πολλοὶς δημιουργεῖ ἢ μόνωσις, οἱ κόποι, αἱ στερήσεις καὶ αἱ ταλαιπωρίαι τῆς ἐκστρατείας, θὰ τοὺς ἐξουδετερώσῃ τὸν φόβον τοῦ θανάτου, θὰ τοὺς δώσῃ δύναμιν καὶ θὰ τοὺς ἀναδείξῃ νικητὰς καὶ τροπαιοῦχος.»

Ἄλλος δὲ στρατ. ἱερεὺς, ὑπηρετῶν εἰς στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, διὰ δύο λέξεων ἀποδίδων τὸν κοι-

νὸν πάντων τῶν παροληπιῶν πόθον, γράφει μετὰ τῶν ἄλλων: «Παρακαλῶ ὅπως μοὶ ἀποστείλετε καὶ ἄλλα βιβλία».

Καὶ ἡ παρόκλησίς του, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὸν μύχιον πόθον πάντων τῶν ἐν ὅλοις ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν, πρέπει νὰ ἱκανοποιηθῆ πλήρως. Τοῦτο, ἄλλως τε, ἀποτελεῖ μοναδικὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εὐκαιρίαν πνευματικῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀρέπον νὰ ἀφελθῆ ἀχρησιμοποίητος.

ΑΡΧΙΜ. ΕΜΜ. Ι. ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ
Καθηγητοῦ τῶν Θεολογικῶν
τοῦ ἐν Ν. Φιλαδελφείᾳ γυμνασίου

[Τέλος]

ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ

ΤΗΣ «ΠΑΤΡΟΤΗΤΟΣ» ΠΑΡΑ ΤΩ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩ

Εἰς τὸ μνημονευθὲν παράπτωμα τοῦ αἰμομίκτου τῆς Κορίνθου ἀναφερόμενος ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι ἐπιτιμήθη μὲν οὗτος, εἶνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ¹, συνεχωρήθη δὲ μετὰ τὴν μετὰ οἴαν αὐτοῦ ἐκ προνοίας «μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος»². Ἡ ὅλη διαδικασία αὕτη, τῆς τε ἐπιβολῆς τοῦ ἐπιτιμίου καὶ τῆς ἄρσεως αὐτοῦ, βασίζεται ἐπὶ πνευματικῆς—δικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀποστόλου. Ὁ ἴδιος λέγει: «ἐγὼ μὲν ὡς ἀπὸ τῶν τῶ σώματι, παρὼν δὲ τῶ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν ὄβω τοῦτο ἐργασάμενον»³. «Κέκρικα» σημαίνει: ἐξέδικα τὴν ἀπόφασίν μου, ἀπόφασιν στηριζομένην ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἐκτιμῆσεως τοῦ ἐγκλήματος καὶ τοῦ καταλογισμοῦ τῶν εὐθυνῶν. Τὸ λειτουργημικὸν λοιπὸν τῆς Πνευματικῆς Πατρότητος ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου διὰ τῆς «πατρικῆς αὐτοῦ κρίσεως», ἥτις ἀκριβῶς ὡς πατρικὴ καὶ ἐπέφερε τὰ εὐεργετικὰ διὰ τὸν ἁμαρτήσαντα ἀποτελέσματα.

Θὰ εἰχέαις νὰ ἀνταίπη ὅτι: ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ αἰμομίκτου πρόκειται περὶ ἐξωμυστηριακῆς ἐνεργείας τοῦ ἀποστόλου Παύλου, καὶ δὴ αὐτεπαγγέλτως, μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἀποστάσεως: ἀλλὰ τὸ οὐσιώδες εἶναι ὅτι πρόκειται περὶ ἐνεργείας τοῦ λειτουργήματος τῆς Πνευματικῆς Πατρότητος, δὲν πρέπει δὲ νὰ παραδλέπωμεν τὸ γεγονός ὅτι ἡ διαμόρφωσις αὐτῆς εἰς τὸν τύπον τοῦ Μυστηρίου, ὅψ' ἔν ἤδη ἔχομεν αὐτὴν, εἶναι ἔργον μεταποστολικῶν χρόνων.

Αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ καθιστοῦσι πλέον ἢ ὅσον θὰ ἀνέμενέ τις φανερὸν τὸν δικαστικὸν χαρακτήρα τοῦ λειτουργήματος τῆς Πνευματικῆς Πατρότητος, καὶ ἐν εἰς ἄλλοις λέγουσι⁴, καὶ ἐν τούτῳ: «Τούτους (τοὺς Πνευματικοὺς Πατέρας) εὐλαδοῦμενοι τιμᾶτε παντοίας τιμαῖς: οὗτοι γὰρ παρὰ Θεῶ ζῶντες καὶ θανάτου ἐξουσίαν εἰλήφασι ἐν τῷ θεῷ κέξειν τοὺς ἡμαρτηκότας καὶ καταδικάζειν (ἐμπέσω βεβαίως, ἐψ' ὅσον θὰ ἔμενον ἁμετανόητοι: οἱ ἁμαρτωλοὶ) εἰς θάνατον πρὸς αἰῶνόν καὶ λύειν ἁμαρτιῶν τοὺς ἐπιστρέφοντας καὶ ζωογονεῖν αὐτούς»⁵.

1. Α' Κορίνθ. 5,3. 2. Αὐτόν. 5,1. 3. Αὐτόν. 5,3.
4. Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ. Βιβλ. Β' Κεφ. ΙΑ'. ἸΒ'. Π'.

5. Αὐτόν. Κεφάλ. ΑΓ'.

Κατὰ τῶν βάσεων τούτων τῆς ἀρχαιοτάτης Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς Πνευματικῆς Πατρότητος καὶ τὴν φύσιν τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως ὡς Κριτηρίου τῶν «ἡμαρτηκόντων» οὐδεμία, ἐξ ὧν τοῦλάχιστον ἐγνώρισα, ὑπάρχει ἀντίθετος γνώμη εἴτε παρὰ Συνόδου τινός, εἴτε παρὰ τινος Πατρὸς μεμονωμένως. Καὶ ἡ συνείδησις δὲ τῆς Ἐκκλησίας, ἐκφαίνεται ἐν τῇ πράξει καὶ τῇ ζωῇ τῶν μελῶν αὐτῆς, εἶναι κατηγορηματικῆς: Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς λέγει: «θὰ πάω στὸν Πνευματικὸν νὰ μὲ κρίνη» ἐν δὲ τῇ Ἀκολουθίᾳ τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως ὁ ἁμαρτωλὸς, ἐρχόμενος ἐνώπιον τοῦ Πνευματικοῦ, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγει: «Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ... ἄφεςιν αὐτῷ παρὰ σοῦ τοῦ δικαίου καὶ εὐσπλαγγνοῦ Κριστοῦ, καὶ χάριν τοῦ μηκέτι ἁμαρτάνειν»¹. Τί σημαίνει τοῦτο ἢ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐμβλέπει ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς τὸν Ἰησοῦν ὡς Κριτὴν

1. Ἰδε Ἐυχολόγια.

τῶν ἁμαρτημάτων;

Περαιῶν τὴν παροῦσαν συναισθάνομαι: ὅτι θὰ ἦτο ἀσύγγνωστος ἐκ μέρους μου ἀνευλάβεια πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογικὴν Ἐπιστήμην, ἂν δὲν ἐπεκαλούμην τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐν προκειμένῳ πρὸς τὴν φωνὴν κορυφαίων αὐτῆς μυστῶν καὶ σκαπανέων.

Ὅτι ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ εἶναι κριτῆς καὶ «δικαστῆς», καὶ ὅτι τὸ εἶναι αὐτὸν κριτὴν καὶ δικαστὴν δὲν ἀποτελεῖ διαφορὰν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παπικῆς τοιαύτης, ὁ ἐγνωσμένης συντηρητικότητος, καὶ ἐπὶ ὀρθοδοξίας ἀγνόητι περίπτωτος, ἑμῆσιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἰωάννης Μεσολωρᾶς διδάσκει: ἐν οἷς περὶ Προτεσταντῶν ἀποφαίνεται ὅτι: «Οἱ Προτεστάνται: λέγουσιν ὅτι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν δὲν παρέχεται ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ, ὡς κριστοῦ καὶ δικαστοῦ παρισταμένου, ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Θεόν, ἔχοντος παρ' αὐτοῦ τὴν πρὸς τοῦτο ἐντολήν καὶ ἄδειαν καὶ δύναμιν, ὡς ὀρθῶς οὕτω δοξάζουσιν οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Δυτικοί, ἀλλ' ἀπλῶς διακηρύττεται αὕτη, ἐπηγγελμένη οὕσα τοῖς μετανουοῦσιν»¹. Καὶ ἄλλιν: «Ἐὰν ὁ Πνευματικὸς εὐρη ἐν τῷ ἐξομολογουμένῳ ἁμαρτήματα θανάσιμα καὶ θανάσιμα, δικαιούται νὰ μὴ παρέχῃ τὴν τούτων ἄφεσιν, κατὰ τὸ «ἔσα ἂν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ» καὶ «ἔσα ἂν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ», ἐπαφιεμένης αὐτῷ, ὡς ἰατροῦ πνευματικῷ, τῆς περὶ τούτου κρίσεως καὶ ἀποφάσεως, ὡς κελεύουσιν οἱ Συνοδικοὶ Κανόνες»².

Ὅμοίως: «Καθ' ἡμᾶς καὶ τοὺς Δυτικούς, ἡ ἄφεσις παρέχεται ἐξωτερικῶς σημείοις καὶ εἶδει διὰ τοῦ Πνευματικοῦ, παρισταμένου ὡς κριστοῦ, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ τούτου μόνου, ὡς καὶ

1. Ἰωάννου Ε. Μεσολωρᾶ, Συμβολικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Τόμ. Β' 1904 σελ. 297.
2. Αὐτόθι, σελ. 304.

τοῦ Ἐπισκόπου, ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ δικαίωμα, ἐντολῇ τοῦ Κυρίου, δεσμεῖν καὶ λύειν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἐξομολογουμένων»¹.

Ὁ δὲ θαθύνους ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει δογματικὸς θεολόγος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας Χρῆστος Ἀνδρεῦτος ἐν τῇ πολυμόχθῳ αὐτοῦ Δογματικῇ γράφει τὰ ἀκόλουθα ἀπιφαντικά: «Ἀπολύει δὲ ὁ ἱερεὺς τὸν ἁμαρτωλὸν ὡς κριτῆς, ἦτοι ὡς πρόσωπον ἔχον κτηνικὴν ἐξουσίαν, συμφώνως πρὸς τὸν θεῖον νόμον καὶ πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, νὰ ἀπαλλάξῃ ἢ μὴ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας»².

Νὰ πιστεῦσωμεν ὅτι καὶ οἱ ὀρθόδοξοι οὗτοι θεολόγοι, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγαλοχρήθησαν καὶ γαλοχρῶνται οἱ λειτουργοὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν παπικῶν δοξασιῶν καὶ ὅτι διὰ τὸ κατὰ τῶν γραφομένων παρ' αὐτῶν «ἀδιαμαρτύρητον», ὡς ὁ σεβαστὸς φίλος κ. Ἀλιδίζατος λέγει, «παρουσιάζουσιν ἄλλοίαν τὴν οὐσίαν καὶ τὴν φύσιν τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας»;³

1. Μεσολωρᾶς, ἐνθ. ἀν. σελ. 3.8.
2. Χρῆστου Ἀνδρεοῦ τσου, Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Ἀθήναις 1907 σελ. 283.
3. «Ἐκκλησία». Τόμ. ΙΗ' 1940 ἀριθ. 14 σελ. 134.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. ΑΜ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ

Ἐλαβον γνῶσιν τῆς σοφῆς πραγματείας τοῦ φίλου ἀρχιμανδρίτου Ἐμμανουὴλ Καρπάθιου εἰς ἀπάντησιν τοῦ περὶ τῆς δικαστικῆς ιδιότητος τοῦ «πνευματικοῦ» σημειώματός μου, ἀλλ' ἀποστέρων κατ' ἀρχὴν τὰς ἀγόνους θεολογικὰς συζητήσεις ἀδυνατῶ ν' ἀπαντήσω.

Τοῦτο μόνον σημειῶ, ὅτι αὕτη ἡ μακρὰ καὶ ἐμπειριστατωμένη ἀνάπτυξις τῆς θέσεως τοῦ φίλου ἀρχιμανδρίτου ἐπιπλοῦστέων μὲ ἐνίσχυσεν εἰς τὴν ἐξ ὀρθοδόξου ἐπέψεως ἀπόκρουσιν τοῦ δικαστικοῦ χαρακτηρισμοῦ «τοῦ πνευματικοῦ», ὅστις τυχὸν κρατούμενος ἀποτελεῖ ἐν ἐπιπλέον «φορτίον βαρὺ καὶ δυσβάστακτον»! ὁ καὶ τίς δύναται βασιᾶσαι, ὁ ἐξομολογῶν ἢ ὁ ἐξομολογούμενος;!

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΠΑΤΗΡ

Νομίζομεν ὅτι πολὺ δικαίως ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀλιδίζατος δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν ὀνομασίαν τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς καὶ ὡς δικαστοῦ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀρχιμ. Ἐμμ. Καρπάθιον, ὅστις νόμιζει ὅτι ὁ Πνευματικὸς ἐκτὸς τῆς πατρικῆς καὶ ἰατρικῆς του ιδιότητος ἔχει καὶ τὴν τοῦ δικαστοῦ, ὅταν ἐξομολογῇ. Καὶ πολὺ δικαίως ὁ κ. Ἀλιδίζατος χαρακτηρίζει τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὸν Πνευματικὸν δικαστικῆς ιδιότητος ὡς ἐπηρεασμὸν ἐκ τῆς ἀλοδοξοῦ θεολογίας καὶ δὴ τῆς Ρωμαϊκῆς. Καὶ ὄντως πάντα τὰ ἐγχειρίδια τῆς ποιμαντικῆς Ρωμαϊκῆς θεολογίας χαρακτηρίζουν τὸν Πνευματικὸν στερεοτύπως ὡς πατέρα, δικαστὴν καὶ ἰατρόν. Τοῦναντίον δὲ παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἐλλεῖπει καὶ ἡ μνεῖα τῆς δικαστικῆς

ταύτης τοῦ Πνευματικοῦ ἀρμοδιότητος. Ἀναμφιδόλως οἱ παρ' ἡμῖν γράψαντες ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου ἔχονται στερρῶς τοῦ πνεύματος γενικῶς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις οὐδέποτε υἰοθετήσασα ἀναγκαστικὴν ἐπιβολὴν τοῦ ποιμένος ἐπὶ τῶν ποιμαινομένων, πιστεύει πάντοτε εἰς τὴν ἐλευθέραν κατακοιούθησιν ὑπὸ τοῦ ἀτόμου ἔσσαν τοῦ Σωτῆρος Ἰ. Χριστοῦ, ἔσσαν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν Οὗτος διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἱδρυσεν. Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῆ ἐπιβολὴ ἐκτείνεται εἰς τὴν ζωὴν τῶν τέκνων τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας μέχρι βαθμοῦ ἀκατανοήτου δι' ἡμᾶς τοὺς ζῶντας μακρὰν τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἐπικρατοῦσα Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ρωμαϊκὴ. Εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, φερ' εἶπεῖν, ὃ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἐμφανίζεται καὶ ὡς χωροφύλαξ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις καὶ προκαλεῖ ἀνάλογα συναισθήματα παρὰ τῆ πνευματικῆ ποιμνίῳ του. Ὅταν ἐπὶ παραδείγματι οἱ Ἰρλανδοὶ παραμείνωσιν ἐν τοῖς καπηλείοις πέραν τῶν ὠρισμένων ὑπὸ τοῦ νόμου ὠρῶν, ποιεῖται τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς, κρατῶν τὴν ράβδον του ἐνώπιον δὲ αὐτοῦ ἀποχωροῦν τὰ πληθῆ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως διαμαρτυρίας. Ἀναφέρομεν τοῦτο ἀπλῶς ὡς παράδειγμα τῆς ἐξωτερικῆς ἀναγκαστικῆς ἐπιβολῆς, ἣν ἐξασκεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἥτις ἐπιβολὴ, ἐφόσον ὑπάρχει εἰς τὸ ἔλρον σύστημα, ἐκδηλοῦται καὶ ἐν τῇ μυστηρίῳ τῆς Ἐξομολογήσεως. Θὰ ἐλέγομεν μάλιστα καὶ τοῦτο ὅτι ἐν τῇ μυστηρίῳ τῆς Ἐξομολογήσεως, ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, χάνεται σχεδὸν ἡ ἰδιότης τῆς πνευματικῆς πατρότητος παρὰ τῇ ἐξομολογῶ ἱερεὶ καὶ παραμένει μᾶλλον ἡ δικαστικὴ καὶ ἡ θεραπευτικὴ ἴσως τοιαύτη. Διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τοῦτο, ὅτι ὁ πνευματικὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ πάντοτε καὶ κατὰ κανόνα ἐξομολογεῖ τὸν χριστιανὸν διὰ μέσου πυκνῶν κιγκλίδων, χωρὶς ποσῶς νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἀναγνωρίζῃ τὸν ἐξομολογούμενον. Δὲν ἐξομολογεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν χριστιανὸν τοῦ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ὅπως ἐν τῇ ὄντως Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ μας, τῇ μὴ ἀπομακρυνθείσῃ οὐδὲ κατὰ κεραίαν τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας τοῦ Ἰ. Χριστοῦ, ἀλλ' ὡς ξένος πρὸς ξένον καὶ ὡς ἄγνωστος ἀπευθυνόμενος πρὸς πρόσωπον ἄγνωστον καθ' ὀλοκλήριαν εἰς αὐτόν. Ἐπισκεπτόμενος ἐνίοτε τὸν ἐν Λονδίῳ καθεδρικὸν ναὸν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ βλέπων σειρὰς ὀλοκλήρους χριστιανῶν ἐνώπιον τῶν ἐξομολογηταρίων, ἀναμενόντων ὅπως γονατίσωσιν ἐξωθεν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν στενῶν κιγκλίδων ἐξαγορεύσωσι τὰς ἀμαρτίας των πρὸς τὸν πνευματικόν, διηρωτώμην πῶς δὲν κατανοοῦν οἱ ἀδελφοὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τὸ μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως χάνει ἐξ ὀλοκλήρου τὴν σημασίαν του. Διότι ἕκαστος φυσικὰ θὰ συμφωνήσῃ ἔτι ὁ χριστιανός, πεπεισμένος ὢν ὅτι ὁ Πνευματικὸς οὔτε γνωρίζει, ἀλλ' οὔτε καὶ θὰ μάθῃ τὴν ἰδιότητά του καὶ τὴν κοινωνικὴν κατάστασίν του, ἐξομολογεῖται καὶ τὰ μεγαλεῖα ἐρχ ἐγκλήματα, τὰ ὅποια τυχὸν ἔχει διαπράξει, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ οὐδεμίαν αἰδῶ, συγκίνησιν, ταπεινώσιν, συντριβήν, τὰ ὅποια μόνον διὰ τῆς Ὁρθοδόξου πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἐξομολο-

γήσεως ἐπιτυγχάνονται. Ἴδου τί λέγει σχετικῶς Γρηγόριος ὁ Νύσσης: «Γι' ἐπὶ τοῦ παρόντος μανθάνομεν; ὁ πάντων μάλιστα οἶμα: κατὰλληλον εἶναι τοῖς πᾶσι μάθημα· λέγω δὲ τὴν περὶ τῶν μὴ κατὰ λόγον γεγενημένων ἐξομολόγησιν, ἣ τὸ τῆς αἰσχύνης ἐμποιεῖ τῇ ψυχῇ πάθος διὰ τῆς τῶν ἀτόπων ἐξαγορεύσεως. Ἐπίκει γὰρ μέγα τι καὶ ἰσχυρὸν πρὸς τὴν τῆς ἀμαρτίας ἀποφυγὴν ἔπλον εἶναι ἡ ἐναποκειμένη τοῖς ἀνθρώποις αἰδῶς, εἰς τοῦτο, οἶμα, παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐντεθεῖσα, ὡς ἂν ἡμῖν ἀποστροφή τῶν χειρόνων ἢ τοιαύτη τῆς ψυχῆς γένοιτο διάθεσις». Βεβαίως ὅταν ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἔγραφε τὰ ἀνωτέρω οὐδέποτε ἐφαντάζετο ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία θὰ ἐξομολογεῖ τοὺς πιστοὺς τῆς διὰ τῶν κιγκλίδων τοῖ Ἐξομολογηταρίου, ματαιοῦσα τοιουτοτρόπως τὴν δημιουργίαν παντὸς συναισθήματος αἰδοῦς παρὰ τοῖς ἀμαρτάνουσιν. Ἀλλὰ διὰ τῆς τοιουτοτρόπου ἐξομολογήσεως εἶναι δυνατὸν νὰ γεννηθῶσι σχέσεις στοργῆς καὶ ἀγάπης μεταξὺ τοῦ ἐξομολογοῦ καὶ τοῦ ἐξομολογούμενου, εἶναι δυνατὸν ὁ πρῶτος νὰ αἰσθανθῇ τὸ ἐνδιαφέρον, τὴν ἀγάπην, τὴν συμπάθειαν τοῦ πατρὸς διὰ πρόσωπον, τὸ ὅποion ὄχι μόνον δὲν δλέπει, ἀλλ' οὔτε καὶ γνωρίζει τι περὶ τῶν οἰκογενειακῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ζῆ καὶ ὑπὸ τὰς ὁποίας ἤμαρτε; Ἀναμφιδόλως ἡ ἰδιότης τῆς πατρότητος—παρ' ὅσα λέγονται καὶ γράφονται καὶ διατυπώνονται ἐπισήμως περὶ τοῦ ἀντιθέτου—χάνεται σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου παρὰ τῇ Πνευματικῇ ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οὕτως ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ Ἐξομολογηταρίῳ του, ἀκούων μόνον καὶ κρίνων, εἶναι μᾶλλον δικαστῆς παρὰ πατὴρ ἀπέναντι τοῦ ἐξομολογούμενου. Εἶναι ἀραγε ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὸ παράδειγμα αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν πόσον ξένη πρὸς αὐτὸ ἦτο ἡ ἰδιότης ἡ δικαστικὴ καὶ πῶς ἡ πατρότης ἡ θεία, ἡ πνευματικὴ, καὶ μόνον αὐτῆ, ἐκπηδᾷ ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὅποion ἐφέρετο πρὸς ὄλους τοὺς ἀμαρτωλοὺς ὅτινες Τὸν ἐπλησίαζον; Ἴδου διατὶ παρ' ἡμῖν ἐπεκράτησε νὰ ἐξετάζηται ὁ Ἐξομολόγος ὡς πατὴρ πνευματικὸς καὶ διατὶ μόνον ὡς τοιοῦτος χαρακτηρίζεται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, καὶ ὑπ' ἐκείνων ὅτινες ἔγραψαν ἐγχειρίδια ποιμαντικῆς. Ἀσφαλῶς δέ, χαρακτηρίζοντες ἡμεῖς τὸν Πνευματικὸν καὶ ὡς δικαστὴν, εἰσάγομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας πνεῦμα ὄλων ὀθνεῶν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις ἀνέκαθε τὴν ἐχαρκτηρίζεν.

† Ο ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΜΙΧΑΗΛ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐκδήλωσις ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, γενομένη διὰ δύο ὑπερόχων ἀντιπροσώπων αὐτῆς, εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης χριστιανικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τῆς ἀπροκλήτου καὶ ἰταμῆς ἐπιθέσεως τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς εἰρηρικῆς ἡμῶν χώρας, ἀποπνέουσα οὐ μόνον εἰλικρινῆ συμπάθειαν πρὸς τὸν ἐκ τοῦ πολέμου δοκιμαζόμενον λαὸν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ βαθεῖαν χριστιανικὴν πρὸς

αὐτὸν ἀγάπην, προσέθεσεν ἕνα εἰσέτι κρίκον εἰς τοὺς μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑπάρχοντος δεσμοῦς καὶ συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἐνισχυθῇ ἔτι μᾶλλον τὸ πνεῦμα τῆς ἀμοιβαίας μεταξὺ αὐτῶν κατανοήσεως καὶ ἀδελφωσύνης. Πεποιθήμεν δὲ καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδροφόνου τούτου πολέμου θὰ προέλθῃ νέος κόσμος ἐν ᾧ θὰ βασιλεύσῃ ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ αἰῶνιοὶ καὶ ἀναλλοίωτοι Αὐτῆς ἀλήθειαι.

Ἡ μεγάλη εὐθύνη.

Εἰς ἑτέραν στήλην δημοσιεύομεν ἐπιστολάς τινὰς τῶν στρατευομένων ἀδελφῶν ἡμῶν, οἱ ὅποιοι εὐρισκόμενοι ἐν τῷ Μειώπῳ ἢ ἐν Νοσοκομείοις ἔλαβον βιβλία, ἀποσταλέντα αὐτοῖς μερίμνη τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ γενικὸν ἐκ πασῶν τῶν ληφθεισῶν ἐπιστολῶν συμπέρασμα εἶναι ὅτι τὰ ψυχαφελῆ ταῦτα βιβλία γίνονται δεκτὰ πανταχοῦ μετὰ μεγάλης εὐγνωμοσύνης καὶ ὅτι ἡ δίψα διὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν καὶ ἡ ζήτησις τοιούτων βιβλίων εἶναι ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως εὐχάριστον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, διότι δεικνύει ὅτι αἱ φλόγες τοῦ πολέμου συμπαρέσυσσαν καὶ κατέκαψαν συγχρόνως καὶ πᾶσαν οἶζαν ἀπιστίας καὶ ἀδιαφορίας πρὸς τὴν θρησκείαν, ἢ ὅποια ὑπῆρχε προηγουμένως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν στρατιωτῶν. Ἀλλὰ συγχρόνως δημιουργεῖ καὶ ἱερὰν ὑποχρέωσιν διὰ πάντας ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔμειναν πάντοτε πιστοὶ εἰς τὴν τὸ ὄνομα Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐχάρισεν εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν πρὸς τὴν δυνάμει τῆς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀνιστίασεως καὶ τὴν πνευματικὴν ταύτην ἀναγέννησιν ὑποχρέωσιν ὅπως οὐδεὶς ἐκ τῶν ζητούντων σήμερον νὰ δροσισθῶσιν ἐκ τῶν ναμάτων τῆς εὐσεβείας ἀπέλθῃ διψῶν.

Ἡ ἰσχὺς τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς μεγάλης Βοραιοαμερικανικῆς Συμπολιτείας ἐκφωνηθέντος ἐπὶ τῇ τρίτῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐγκαθιδρύσει τοῦ λόγου θὰ ἀπερρόφησεν ἐξ ὀλοκλήρου τῶν περισοτέρων τὴν προσοχὴν καὶ θὰ παρῆλθεν ἴσως ἀπαρατήρητος μία μικρὰ πλὴν σπουδαία λεπτομέρεια τῆς ὅλης διεξαχθείσης τελετῆς. Ἡ λεπτομέρεια δὲ αὕτη δὲν πρέπει νὰ διέλθῃ ἀσχολίαςτος, διότι οφείλεται εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἰσχὺν οὐ μόνον τοῦ Ἀμερικανικοῦ, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἀξίου τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς αὐτοῦ ἔθνους. Ὁ κ. Ρούσβελτ, ἔγραψαν αἱ ἡμερήσιαι ἐφημερίδες, πρὶν ἢ μεταβῆ εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἵνα δώσῃ τὸν νενομισμένον ἐπὶ τῇ νέᾳ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὄρκον, «μετέβη μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα προσηυχήθη». Ἀπέδειξεν οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην τοῦ ἔθνους του συγγμῆν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς δημοσίας καὶ τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τῶν ἐκαστοτε προέδρων τῆς Ἀμερικῆς. Τὴν βαθεῖαν, δηλαδή, πίστιν τῶν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ἀγαθὴν Αὐτοῦ Πρόνοιαν, τὴν ὁποῖαν ἐκδηλώνουσι κατὰ τὸν πανηγυρικώτερον δυνατὸν τρόπον εἰς πᾶσαν δεδομένην ἐκκαιρίαν. Τὸ παρὰ-

δειγμα δὲ τοῦτο δι' ἡμᾶς, τοὺς λαβόντας προσφάτως πείραν περὶ τῆς ἀξίας τῆς εἰς Θεὸν πίστεως, πρέπει νὰ στερεώσῃ τὴν ἀκολουθουμένην πορείαν καὶ νὰ συνετέλῃ ὥστε νὰ ταφῶσιν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κοινῆς περιφρονήσεως αἱ μεμονωμένοι καὶ οἰκτραὶ ἀπόπειραι ἀδιορθῶτων τινῶν πρὸς κλονισμὸν τοῦ λαοῦ ἡμῶν εἰς τὴν ἀρξάμενην θρησκευτικὴν ἀναγέννησιν.

*

Ἰαπωνικὸν Χριστιανικὸν Περιοδικὸν ἀναδημοσιεύει ἄρθρον Χριστιανικοῦ ἐπίσης περιοδικοῦ ἐκδιδομένου ἐν Κορέᾳ, ἐκ τοῦ ὁποῦ παραλαμβάνομεν τὰ ἑξῆς :

«Περὶστοιχόμεθα ὑπὸ ἐρεπίων. Τὸ Ἐθνικὸν Χριστιανικὸν Συμβούλιον, ἢ Ἐνωσις Χριστιανικῆς Δράσεως, ὁ Σύνδεσμος τῶν Κυριακῶν Σχολείων, διελύθησαν. Τὸ Ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον τῶν Ἱεραποστολῶν ἀπὸ διετίας ἤδη δὲν συνεκροτήθη. Πλείστα σχολαὶ τῶν Ἱεραποστολῶν ἐκλείσαν. Εἰς ἄλλας σχολὰς, τὰ μέλη τῶν Ἱεραποστολῶν διεσκορπίσθησαν. Δύο θεολογικὰ σεμινάρια καὶ πλείστα ὅσα ἰσχυρὰ μελέτης καὶ διαδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐκλείσθησαν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας διερωτᾶται τις ἂν δὲν θὰ ἦτο ματαία ἢ προσπάθεια ἀναδιοργανώσεως τῆς ἐργασίας, ἐξ ἀρχῆς. Καὶ ἀπὸ ἀνθρωπίνης μὲν ἀπόψεως, τὸ πρᾶγμα θὰ ἐφαίνετο τῷ ὄντι μάταιον—ἀφοῦ ἤττηθημεν ἤδη. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἔργου τούτου, ὡς ἀφορῶντος εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του, οὐδεμία δύναται νὰ χωρήσῃ δυσπιστία ἢ ἀμφιβολία. Ἐὰν βαδίζωμεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, δὲν θὰ ἤττηθῶμεν ποτέ. Ἐὰν δὲν βαδίζωμεν μετ' Αὐτοῦ, τὸ ἔργον ἡμῶν θὰ σαρωθῇ καὶ ἡ ἐν Κορέᾳ Ἐκκλησία θὰ δοκιμάσῃ πρὸς καιρὸν δυσχερείας τινάς. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἱ δυνάμεις θέλουσιν ἀνασυγκροτηθῆ ἐκ νέου πρὸς συνέχισιν τοῦ ἀρξάμενου ἔργου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δυνατὸν νὰ χάσῃ μάχην τινά, ἀλλὰ θὰ νικήσῃ ἐν τῷ ἀγῶνι κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀδικίας. Πιστεύομεν ὅτι ἡ σημερινὴ διακοπή εἶναι προσωρινὴ καὶ ὅτι θὰ ἐρῶσιν τὰ μέσα τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου. Τὴν ἀνάγκησιν πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἡμῶν καρδιῶν. Ἐὰν προσευχόμεθα καὶ νηστεύωμεν, ἂν ἀναζητήσωμεν τὸν Θεὸν Λόγον καὶ ἀποφεύγωμεν τὴν ἁμαρτίαν, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ δεῖξῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ὁδόν. Ἀπαραίτητον εἶναι μόνον νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν πρόσκλησιν Αὐτοῦ καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν αὐτήν.»

Καὶ τὸ ἀναδημοσιεύον τὸ ἄρθρον τοῦτο ἰαπωνικὸν περιοδικὸν προσθέτει :

«Ὅσον περισσότερο σκεπτόμεθα, τόσο περισσότερο ἀντιλαμβανόμεθα πόσον ἀνταποκρίνεται καὶ πρὸς τὰς ἐν Ἰαπωνίᾳ συνθήκας τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου. Ἐρχομεν ὅλοι ἀνάγκη νὰ ἐμποτισθῶμεν ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ. Καὶ δεόμενοι τοῦ Κυρίου ὅπως δεῖξῃ ἡμῖν τὴν ὁδόν κατὰ τὰς ἐπερχομένας δυσχερεῖς ἡμέρας, ἐκφράζομεν τὴν βαθεῖαν ἡμῶν συμπάθειαν καὶ τὴν προσφορὰν τῆς συνεργασίας ἡμῶν πρὸς τοὺς ἐν Κορέᾳ Χριστιανούς ἀδελφούς, μᾶλλον ἡμῶν δοκιμαζομένους.»

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἡ Α.Β.Υ. ἢ πριγκίπισσα Διαδόχου Φρειδερίκη ἐπεσκέφθη τὰ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τὴν ἀντιπροεδρίαν τῆς ἐριτίμου κ. Λένας Μεταξᾶ λειτουργοῦντα ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ λαϊκὰ συσσίτια. Τὴν Α.Υ. ἢ Α. Μακαριότης ἀνέμενεν ἐν τῇ Α' Ἐστία συσσιτίων ὁπόθεν ἐπεσκέφθησαν ἀλληλοδιαδόχως καὶ τὰς λοιπὰς ἐστίας καὶ κέντρα διανομῆς.

— Ἐπεσκέφθη τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον, προσερχόμενος ἐκ Βελγιοῦ, ὁ Ἀγγλικανὸς Ἐπίσκοπος Γιβραλτάρ, Σεβ. κ. Χάρολδ εἰς τὴν ποιμαντορικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποῦ ὑπάγονται καὶ αἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀγγλικανικαὶ παροικίαι.

— Ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, καλέσας ἐν τῇ Ἀρχιε-

πισκοπῇ τούτῳ διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἀσθενούντων στρατιωτῶν ὀρισθέντας πνευματικούς, ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὰ τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀποστολῆς αὐτῶν καὶ παρέσχεν αὐτοῖς τὰς δεούσας ὁδηγίας διὰ τὴν καρποφόρον ἐπιτέλεσιν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς ἱεροῦ ἔργου.

— Συνήλθον ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου αἱ ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Ὑψηλοῦς Προνοίας τῶν στρατευομένων Ἐπιτροπαί, τὸ Δ.Σ. τοῦ Οἴκου Τυφλῶν καὶ τὸ τοῦ Ταμείου Ἀνταλλαξίμων.

— Ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, κατελθὼν εἰς Πειραιῆ, ἐπισκέφθη πάντας τοὺς ἐκ τῶν νέων ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν πληγέντας τόπους καὶ παρεμύθησε τὰς ἐξ αὐτῶν δοκιμασθείσας οἰκογενείας. Μετέβη εἰς τὴν παραμυθίαν τῶν ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν τραυματισθέντων καὶ ἐκεῖθεν ἐπισκέφθη τοὺς ἐν τῇ Στρατ. Νοσοκομείῳ τοῦ Πειραιῶς νοσηλευομένους τραυματίας. Εἰς ἕνα ἑκάστην ἐπέδωκεν τὴν Καινὴν Διαθήκην, καὶ τίμιον σταυρὸν, εἰς δὲ τοὺς ἐκ τῶν βομβαρδισμῶν τραυματισθέντας εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

— Πρὸς τὰ γενναῖα πληρώματα τῶν ἐνδόξων ὑποβρυχίων «Παπανικολῆς», «Κατσώνης» καὶ «Νηρεὺς» καὶ τοῦ ἀιτιοπυλλικῆς «Ἀετᾶς» ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπέστειλε χρυσοὺς καὶ ἀργυροὺς σταυροὺς.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προσήλθεν εἰς τὴν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα Συνεδρίαν τῶν Μελῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐπισκέφθη τοὺς ἐν τοῖς Νοσοκομείοις Κολλεγίου Ψυχικῆς καὶ Σισμανογλείου Φυματ. Ἰνστιτούτου νοσηλευομένους τραυματίας, τοὺς ὁποίους ἠλόγησεν ἐπιδώσας τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἀργυροῦν τίμιον Σταυρὸν.

— Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ εὐλαβέστατος Ἀρχιμ. Κύριλλος Ψύλλας ἐφημέριος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγ. Αἰκατερίνης Πλάκας. Τῆς κηδείας αὐτοῦ προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικος. Ἐκ προσώπου τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου παρέστη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τελευτανίου. Ἐπικηδειὸν λόγον εἶπεν ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. Κύριλλος Ζαχόπουλος.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1η. Νοεμβρίου 1939 μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου 1940 αἱ ἀμερικανικαὶ ἱεραποστολικαὶ καὶ ἀδελφότητες συνεισέφερον ἐνενήκοντα περίπου χιλιάδας δολλαρίων, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὸ τοῦ πολέμου δοκιμασθεισῶν ἱεραποστολῶν ὡς καὶ ἐκείνων αἰτινες, λόγῳ τοῦ πολέμου ἐπίσης, ἐστερηθήσαν τῶν συνήθων αὐτῶν πόρων. Τὸ ποσὸν τοῦτο διενεμήθη ἐν Κίνα, Ἰνδίας καὶ πολλαῖς περιοχαῖς τῆς Ἀφρικῆς, ἀντιπροσωπεύει δὲ μέρος μόνον τοῦ ποσοῦ ὅπερ ἔ' ἀπαιτηθῆ κατὰ τοὺς ἑξ ὑπολοίπους μῆνας καὶ τὸ ὅποιον εἶναι δεκάκις ἀνώτερον τῆς πρώτης ταύτης εἰσφορᾶς. Ὑπολογίζεται ὅτι 4.000 περίπου ἱεραποστολῶν στεροῦνται ἤδη σήμερον πάσης ὑλικῆς βοήθειας. Οἱ συνήθεις προϋπολογισμοὶ τῶν ἱεραποστολῶν τούτων ἀνέρχονται περίπου εἰς 4.500.000 περίπου δολλαρίων. Ἢδη αἱ ἀμερικανικαὶ ἱεραποστολικαὶ ἀδελφότητες ἀπευθύνουν ἐκκλησίαν πρὸς διενέργειαν ἐράνων ἐπὶ σκοπῷ συλλογῆς ποσοῦ δύο τοῦλάχιστον ἑκατομμυρίων δολλαρίων πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν ἐνός ἔτους.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἰωάννου Μ. Μπάρνεα, Τὸ παλαιοχριστιανικὸν θυσιαστήριον, ἐναῖσιμος ἐπὶ διδακτορικῇ διατριβῇ, ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, ἐν Ἀθήναις 1940. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀξιολογῆσας ταύτης μελέτης εἶναι νὰ ἐρευνήσῃ τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ χριστιανικοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τοὺς ἐξ πρώτους αἰῶνας ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου. Διότι εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ὑποχούσας ἐπὶ τοῦ θέματος ἐργασίας, μεταξὺ τῶν ἐπισημῶν προέχουσων θέσιν κατέχουν αἱ τοῦ J. Braun καὶ Fr. Wieland, ἀπεκράτησεν ἢ ἡ δογματικὴ ἀποψις, ἢ ἐτέθησαν ὡς ἑκάς τὰ μνημεῖα τῆς Δύσεως. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἀγεί μακρὰν τοῦ ἀμερολήπτου σκοποῦ τῆς ἐπιστημονικῆς τῶν πραγμάτων διακριθώσεως καὶ συσκοτίζει τὴν ἀλήθειαν, τὸ

δὲ δεύτερον, προκείμενον περὶ διαφωτίσεως λειτουργικῶν προβλημάτων, δὲν εἶναι ἀσφαλές, διότι κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἢ Δύσις εἶπετο τῇ Ἀνατολῇ, ἢ ὅποια κατεῖχε τὴν πρωτεύουσαν θέσιν. Ἡ παρέλευσις δὲ ἡμέρας ἀπὸ τῆς συγγραφῆς τοῦ σχετικοῦ ἔργου τοῦ Wieland καὶ ἰδετίας ἀπὸ τῆς τοῦ Braun καὶ ἡ ἀνακάλυψις ἀφθόνου ἀρχαιολογικοῦ ὕλικου κατὰ τὰς ἐν τῇ μεταξὺ ἐνεργηθείσας ἀνασκαφὰς ἐπέβαλον τὴν ἐκ νέου ἐπεξεργασίαν τοῦ θέματος, τὴν ὅποιαν μετὰ περισσοῦς δεξιοτελείας καὶ μετὰ λιπαρᾶς γνώσεως τῶν πηγῶν ἐπέτέλεσεν ὁ κ. Μπάρνεα

I. I. K.

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις Ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν 1) Ἀγ. Παρασκευῆς Λοκροῶς, 2) Παρθοκίου, 3) Ἀχλαδίου, 4) Κάτω Βαρδατῶν, 5) Κουμαρίου καὶ 6) τὴν ἐτέραν τῶν δύο ἐφημεριακῶν θέσεων τῆς ἐνορίας Στυλίδος, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως αἰτήσιν ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ἀναγκ. Νόμου 2200 περὶ Ἱ. Ναῶν ὀριζόμενον πιστοποιητικῶν. Ἐν Λαμῆ τῇ 16 Ἰανουαρίου 1941.

† Ὁ Φθιώτιδος Ἀμρόσιος

Ἱ. Μητρόπολις Σερρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Βάτωθι χωρίων 1) Ἄνω Μητρούση, 2) Εὐλότρους, 3) Ἄνω τροντοῦς, 4) Ἐρηστόπου, 5) Νέας Τυρολόης, 6) Κάτω Μητρούση, 7) Βαυδακκιάς καὶ 8) Καλῶν Δένδρων ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Σέρραις τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1941. † Ὁ Σερρῶν Κωνσταντῖνος

Ἱερά Μητρόπολις Κορινθίας

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν ἐφημερίου ἱερέως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς ἐνορίας Ζευγολατιοῦ, ὅπως ἐντός ἐνός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκήρυξεως ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Μητροπολιν Κορινθίας τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, ἵνα ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν ἐφημερίου ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐνορίῳ. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 16 Ἰανουαρίου 1941. † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

Ἱερά Μητρόπολις Γρεβενῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν 1) Ἀναβρύτων, 2) Ἐλάτου, 3) Ἐλαφίου, 4) Ἐλευθέρου Γηγενῶν, 5) Κηπουργίου, 6) Μελισσίου, 7) Μικροκλεισούρας—Αγαθαδακίων, 8) Μοναχυτίου, 9) Περιβολακίου, 10) Πολυδένδρου καὶ 11) Φιλιππαιῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐπαρχίας, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Γρεβενοῖς τῇ 16ῃ Ἰανουαρίου 1941.

† Ὁ Γρεβενῶν Γερβάσιος

Ἐβδόμηματα καὶ συνδρομαὶ ὑπὲρ τοῦ Δελτίου ἀπευθύνονται διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὸν Διαχειριστὴν κ. Νικήταν Σταθόπουλον, ὅπισθεν αὐτῆς σηματομενοῦ τοῦ σκοποῦ δι' ἐν ἀποστέλλεται.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΗΣ

Ἑτάσις «Φοῖβος», Λαυράστου 4. —Τηλ. 51 329